

Kalevala-workshop *-drama som ingång*

*Anna-Lena Østern, NTNU, Program för lärarutbildning Trondheim
Åbo Akademi i Vasa
1.4. 2008*

Det finska nationaleposet Kalevala

- Elias Lönnroth (1802-1884)
- Utgavs 1835 (28 febr Kalevaladagen) och 1849
- Till grund en mosaik av mindre kväden (runor)
- 50 sånger (22.795 versrader)
- Sydvästfinsk-estnisk medeltida folkdiktning som sprodits till Fjärrkarelen och Ingermanland

Versfoten i Kalevala?

■ *Första sången*

Vet du vad vi borde
göra
vad som leker mig i
hågen?

Börja sjunga gamla
sånger!

Låna röst åt våra
runor!

■ Runometer:

Fyrtaktig trokeisk,
orimmad vers

Troké=
betonad+obetonad
stavelse

Parallellismer, upprepningar

Sampo hade sina
sagor,

Louhis läsningar var
många;

Sampo åldrades i
sagor,

Louhi läste sig
fördärvad

Vipunen blev död av
verser

Lemminkäinen dog i
lekar.

Troper= bildlika uttryck i allmänhet

■ **Metafor**

En språklig bild som har någon likhet med den sak den vill beteckna

■ **Synekdoke**

Låta en del beteckna helheten

Metonymi

Namnbyte, att ersätta med ett mindre heltäckande men expressivt uttryck

Symbol

- Av gr. symballein
kasta samman, passa
ihop – symbolon
Förening, kännetecken,
sinnebild
(föremål, tärning, ring
bröts itu....)

Ett särskilt fall och en
allmän idé

Konventionella
respektive individuella
symboler

För- och efterarbete i anslutning till en teaterföreställning

- **Leta efter nycklar som kan öppna till engagemang**
- - Se föreställningen på förhand, kvalitet
- -Få ett ex av manus
- -Identifiera tema
- -Använd dramakonventioner
- - Ex. Låt eleverna ta del av excerpt, gärna sönderklippt text som de sätter samman
- - elevernas berättelser om temat
- Undervisa om teaterns tecken,
- Ge uppgift observera

Bearbeta, fördjupa och reflektera över föreställningen

- Dramas konventioner
- En stillbild som visar det viktigaste som hände i föreställningen
- Skriv brev till en av rollfigurerna
- Jobba med text på text
Dramaturgisk uppbyggnad

Den estetiska* dubblering av figur, tid, rum, intrig

Teater kan beskrivas genom fyra förutsättningar:

- *(1) En vald kontext, som man avskiljer från vanligt liv*
- *(2) Transformation av person, tid och rum*
- *(3) Social och estetiska regler som ger en inramning*
- *(4) Interaktion mellan agerande och åskådarfunktion*
- *Drama/teater är alltså den levande erfarenhet som människor delar när de interagerar som om de vore någon annan än de är på en annan plats och i en annan tid. Mening skapas av deltagarna genom den fiktiva och symboliska användningen av mänsklig närvaro i tid och rum.*

* Estetisk:

- skapad, komplex form, den form som ger mest mening. Att undervisa på estetisk nivå innebär att man låter konstformens krav styra det pedagogiska handlandet. Man reducerar inte drama till en pedagogisk metod (kallas den pedagogiska reduktionen).

Drama

- Drama är ett konstämne som har sin kunskapsbas i konstformen teater. Drama finns i spänningsfältet mellan konst och pedagogik och hämtar ämnets substans ur teatern och en del arbetsformer och didaktiska principer från pedagogiken.
- Dramaämnets olika former, tekniker och genrer kan tillämpas när drama integreras i andra ämnen, i projekt och i temaarbete.

Förkroppsligat lärande

- Djuplärande har i allmänhet en emotionell bas.
- Drama bygger på att den enskilda eleven tar i bruk sin egen livskunskap i ett kollektivt (och individuellt) skapande och transformerar sin erfarenhet i möte med andras erfarenheter.

För vem?

- Deltagarnas teater
- Åskådarnas teater
- Interaktiv teater

Genrer

- Processdrama bygger på en grundtext (*pretext*)
- Impro (bl. a. teatersport)
- Rollspel (också LIVE)
- Dramatisering
- Från idé till föreställning
- TIU (teater-i-undervisningen)
- Litterär storyline (berättardrama)
- Forumteater och rainbow of desire-tekniker
- Performance/collage
- Playbackteater
- Skriva manus
- Spela pjäs

Hur berättar man i drama?

- Konventioner är olika tekniker för behandling av tid, rum, figur och intrig
 - Kontextbyggande handlingar
 - Narrativa handlingar
 - Poetiska handlingar
 - Reflekterande handlingar

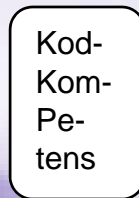
Exempel

- Stillbilder
- Samvetsspaljé
- Antingen-eller
- Stå på rad
- Levande statyer
- Mim
- Den tomma stolen
- Heta stolen
- Kollektiv teckning
- Roll på väggen
- Rekonstruktion
- Röster i huvudet
- Person i roll
- Tjuvlyssna
- Kartor o. Diagram
- Rubriker, löpsedlar
- Kollektiv roll
- Ritual
- Eko
- Dansa förbi

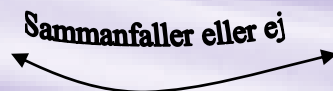
Produktion

Målgruppsanalys

Reception

Förståelseshorisont

Förståelseshorisont

Kalevalworkshop som efterarbete till Hundarnas Kalevala

- Rörelsegrammatik från Rudolf Laban (form, kraft, flyt, rum, tid)
- 3 stillbilder – med övergångar – visning
- Vilka gestalter? Vilka teman?
- Runosång